CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

MGE 2017

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII
POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **12 czerwca 2017 r.**
GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**
CZAS PRACY: **180 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 26 stron (zadania 1–36) oraz barwny materiał źródłowy (strony I–IV). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Barwny materiał źródłowy możesz wyrwać ze środka, ale po zakończeniu pracy włóż go do arkusza egzaminacyjnego.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora prostego.
8. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MGE-R1_1P-173

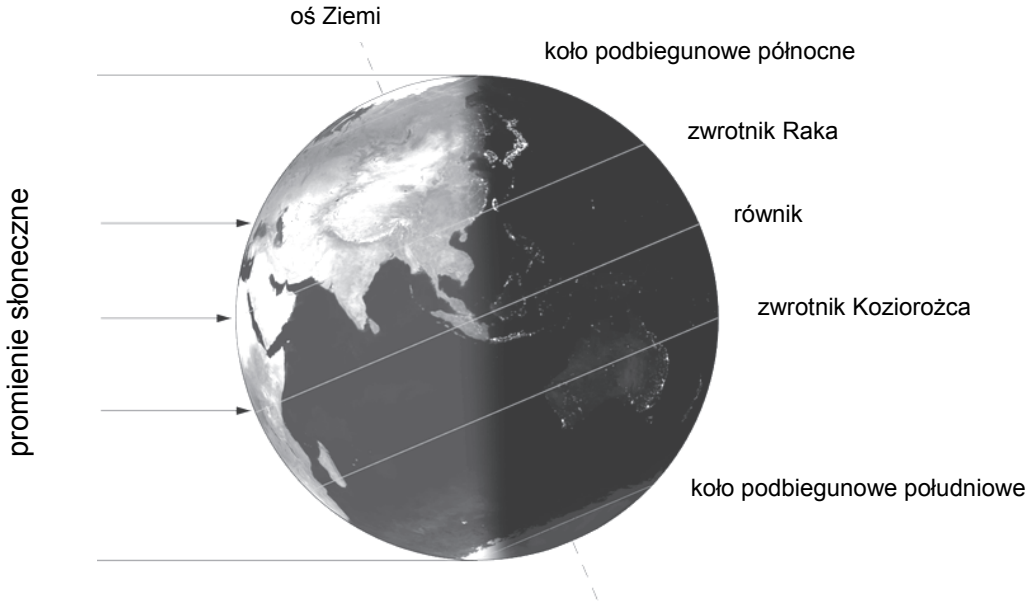
MGE 2017

Układ graficzny
© CKE 2015

Wskazane zadania wykonaj na podstawie barwnego materiału źródłowego. Barwną mapę szczegółową – materiał źródłowy do zadań od 4. do 11. – zamieszczono na stronie I załącznika.

Zadanie 1. (0–2)

Na rysunku przedstawiono oświetlenie Ziemi podczas przesilenia letniego.

Na podstawie: apollo.astro.amu.edu.pl

Uzupełnij poniższe zdania odnoszące się do sytuacji przedstawionej na rysunku. Wpisz właściwe określenia, dobierając je z podanych w nawiasach.

W najbliższych dniach długość dnia na półkuli północnej się (*wydłuży / skróci*) ……..…….. .

W najbliższych godzinach we wschodniej części Chin (*nastąpi noc / będzie trwał dzień*) ……..…….. .

W dniu, dla którego przedstawiono na rysunku oświetlenie Ziemi, w Polsce obowiązuje czas (*wschodnioeuropejski / środkowoeuropejski*) ……..…….. .

W Australii podczas oświetlenia Ziemi przedstawionego na rysunku – w porównaniu z Japonią – noc jest (*dłuższa / krótsza*) ……..…….. .

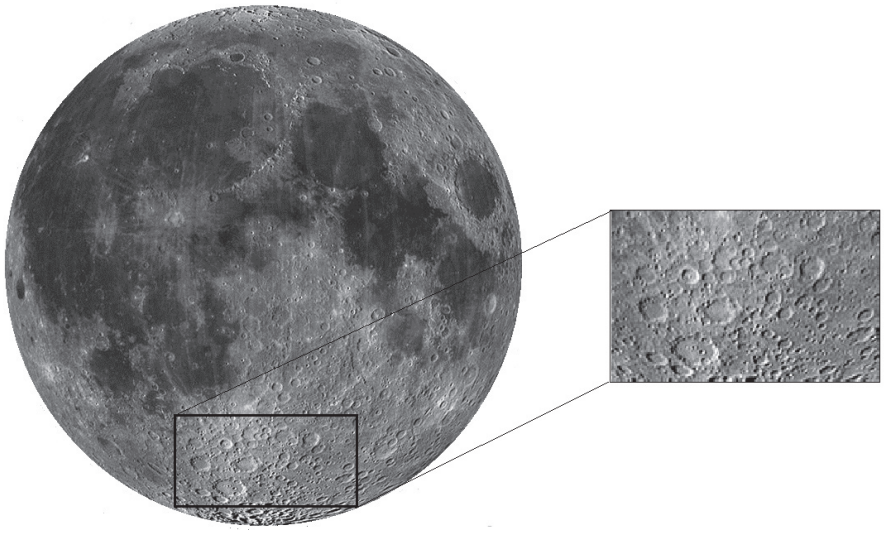
Zadanie 2. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje odnoszące się do skutków ruchów Ziemi są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

1.	Wskutek działania siły Coriolisa wiatr wiejący z południowego wschodu ku równikowi ulega odchyleniu w kierunku wschodnim.	**P**	**F**
2.	Prędkość liniowa punktu położonego na kole podbiegunowym jest mniejsza od prędkości liniowej punktu położonego na równiku.	**P**	**F**
3.	Różnice w działaniu siły grawitacji na równiku i biegunie Ziemi są konsekwencją ruchu obiegowego naszej planety.	**P**	**F**

Zadanie 3.

Na fotografii przedstawiono powierzchnię Księżyca z licznymi kraterami.

Zadanie 3.1. (0–1)

Zaznacz dwa poprawne dokończenia zdania.

Na powierzchni Księżyca znajduje się więcej kraterów niż na powierzchni lądów na Ziemi, ponieważ

A. na Księżycu jest wiele stref ryftu, w których zachodzą zjawiska wulkaniczne.

B. powierzchnię Księżyca bombardowały meteoryty, które z powodu szczątkowej atmosfery wokół Księżyca nie ulegały spalaniu, jak dzieje się to w atmosferze Ziemi.

C. Księżyc jest dużo starszy od Ziemi i przez to dłużej był poddany bombardowaniu przez meteoryty.

D. wiele kraterów na Księżycu wypełnionych jest zamarzniętą wodą, co chroni je przed procesami niszczącymi.

E. na Księżycu kratery meteorytowe nie zostały zniszczone przez czynniki zewnętrzne.

Zadanie 3.2. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz i zaznacz odpowiedź A albo B oraz jej uzasadnienie spośród odpowiedzi 1–3.

Obserwując Księżyc z Ziemi, możemy zobaczyć

A.	powierzchnię Księżyca z każdej strony,	ponieważ	1.	Księżyc nie wykonuje ruchu obiegowego wokół Ziemi.
			2.	okres ruchu obrotowego Księżyca zbliżony jest do okresu ruchu obiegowego Księżyca wokół Ziemi.
B.	wyłącznie jego jedną stronę,		3.	Księżyc nie wykonuje ruchu obrotowego wokół własnej osi.

Zadania od 4. do 11. wykonaj, korzystając z barwnej mapy szczegółowej okolic Olsztynka, położonego w województwie warmińsko-mazurskim (strona I barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 4. (0–1)

Na fotografii przedstawiono część największego zbiornika wodnego znajdującego się na załączonej barwnej mapie.

www.nurkowapolska.pl

Zaznacz poprawne dokończenie każdego zdania.

1. Aby wykonać fotografię, obiektyw aparatu fotograficznego skierowano na

A. północny zachód.

B. wschód.

C. południe.

D. południowy zachód.

2. Na cyplu oznaczonym literą X znajduje się

A. szlak turystyczny.

B. miejsce noclegowe.

C. ośrodek jeździecki.

D. kemping.

Zadanie 5. (0–1)

Korzystając z mapy, podaj dwie cechy położenia komunikacyjnego Olsztynka.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Podaj trzy cechy misy jeziora Pluszne.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Zadanie 7. (0–2)

Na załączonej barwnej mapie długość jeziora Pluszne w linii prostej wynosi 15 cm.

Oblicz skalę liczbową mapy, na której długość tego jeziora w linii prostej wynosi 3,75 cm. Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Skala liczbowa mapy .....

Zadanie 8. (0–1)

Na podstawie mapy rozpoznaj opisane jeziora. Wpisz ich nazwy do tabeli, wybrane z podanych poniżej.

Jemiołowo (DE4/5) Niskie (HI5) Staw (H4) Wenyk (F5)

Opis	Nazwa jeziora
Bezodpływowe jezioro widoczne z trasy kolejowej prowadzącej do Olsztynka.	
Jezioro przepływowe o słabo rozwiniętej linii brzegowej, położone w otoczeniu pól i łąk.	
Jezioro położone na południowy wschód od ośrodka jeździeckiego znajdującego się w miejscowości Mierki (F3) i oddalone w linii prostej o około 3,5 km od tego ośrodka.	

Zadanie 9. (0–2)

Zielonowo (IJ2/3) i Pluski (KL2/3) to letniskowe miejscowości, których atrakcyjność turystyczna wynika głównie z położenia nad jeziorem Pluszne.

Korzystając z mapy, podaj po dwie inne cechy miejscowości Zielonowo i Pluski wpływające na ich atrakcyjność turystyczną.

Zielonowo:

1. .....

.....

2. .....

.....

Pluski:

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 10. (0–1)

Z lotniska w Gryźlinach (H1/2) wystartował motoszybowiec i skierował się nad wybrany obiekt zgodnie z azymutem 210°.

Zaznacz obiekt, nad który skierował się motoszybowiec zgodnie z podanym azymutem.

A. Hotel (G1).

B. Ośrodek jeździecki (F3).

C. Leśniczówka Zielonowo (HI2).

D. Wiadukt na skrzyżowaniu drogi ekspresowej z drogą krajową (E2).

Zadanie 11. (0–1)

Miasto Olsztynek i jego okolice położone są na obszarze rozległego sandru.

Zaznacz dwie cechy obszarów sandrowych.

A. Występowanie żyznych kompleksów gleb brunatnych.

B. Obecność niewielkich, ale głęboko wciętych dolin rzecznych.

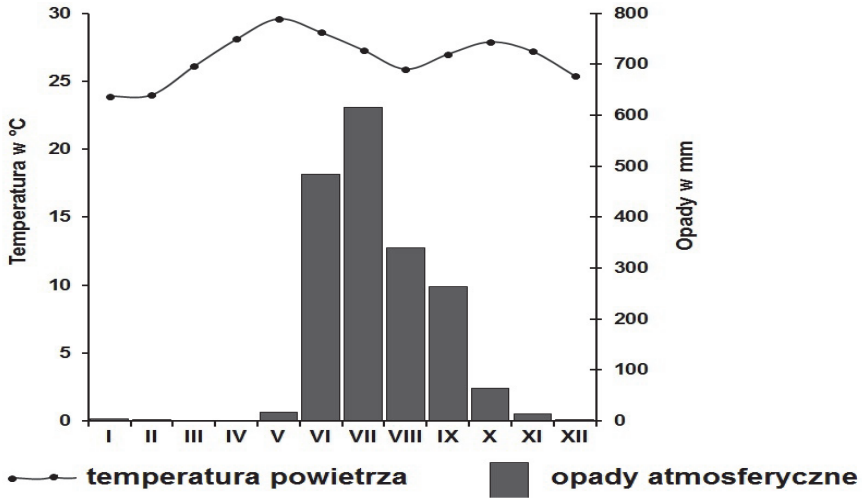
C. Przewaga piasków i żwirów w osadach występujących na powierzchni.

D. Przewaga grądów wśród zespołów leśnych porastających obszar sandru.

E. Rzeźba terenu słabo zróżnicowana pod względem wysokości bezwzględnych.

Zadanie 12.

Poniżej zamieszczono klimatogram sporządzony dla stacji meteorologicznej w Bombaju (Mumbaju) (18º54′N; 72º49′E).

Na podstawie: J. Kądziołka, K. Kocimowski, E. Wołonciej, *Świat w liczbach 2013*, Warszawa 2013.

Zadanie 12.1. (0–2)

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

1.	Przyczyną występowania w Bombaju w okresie od grudnia do kwietnia skąpych opadów atmosferycznych jest oddziaływanie wyżu barycznego ukształtowanego nad Azją.	**P**	**F**
2.	Dla Bombaju zimą i wiosną jest charakterystyczne duże zachmurzenie nieba.	**P**	**F**
3.	W Bombaju najniższe opady w roku występują podczas zenitalnego górowania Słońca na zwrotniku Raka.	**P**	**F**
4.	W Bombaju rozkład opadów w ciągu roku jest charakterystyczny dla klimatu morskiego.	**P**	**F**

Zadanie 12.2. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do cyrkulacji monsunowej, dlaczego w Bombaju temperatura powietrza latem ulega obniżeniu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13.

Zadanie wykonaj na podstawie mapy, na której zamieszczono obraz uśrednionego zachmurzenia nieba w latach 2002–2015, wykonany przez NASA na podstawie danych satelitarnych. Numerami od 1 do 3 oraz literą X oznaczono wybrane obszary Ziemi (strona II barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 13.1. (0–1)

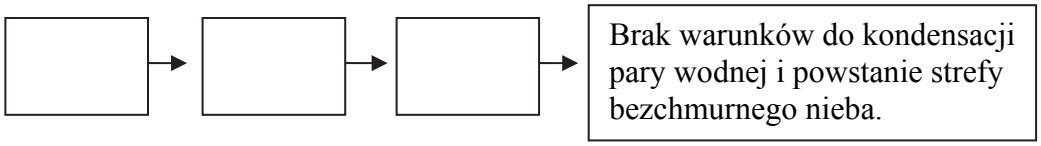
Wybierz z podanych poniżej trzy procesy prowadzące do powstawania strefy bezchmurnego nieba na obszarze oznaczonym na rysunku literą X i uszereguj je we właściwej kolejności na schemacie, tak aby utworzyły ciąg przyczynowo-skutkowy.

A. Powietrze grawitacyjnie osiada.

B. Następuje wzrost gęstości powietrza.

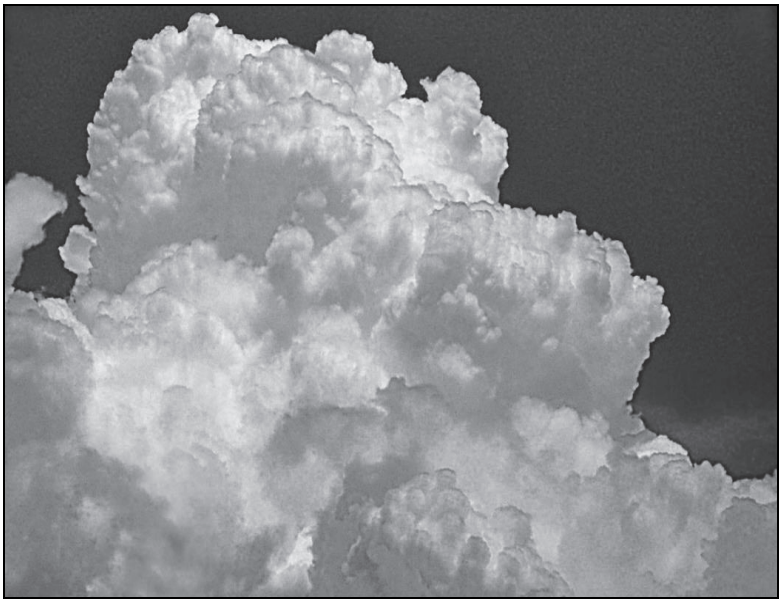
C. W szerokościach zwrotnikowych następuje intensywne wznoszenie się powietrza.

D. W górnej troposferze chłodne i suche powietrze przemieszcza się od równika ku zwrotnikom, gdzie napotyka masy powietrza napływające z wyższych szerokości geograficznych.

Zadanie 13.2. (0–1)

Na fotografii przedstawiono rozbudowaną pionowo chmurę.

www.mstecker.com

Dokończ zdanie – wybierz i zaznacz odpowiedź A, B albo C oraz jej uzasadnienie spośród odpowiedzi 1–2.

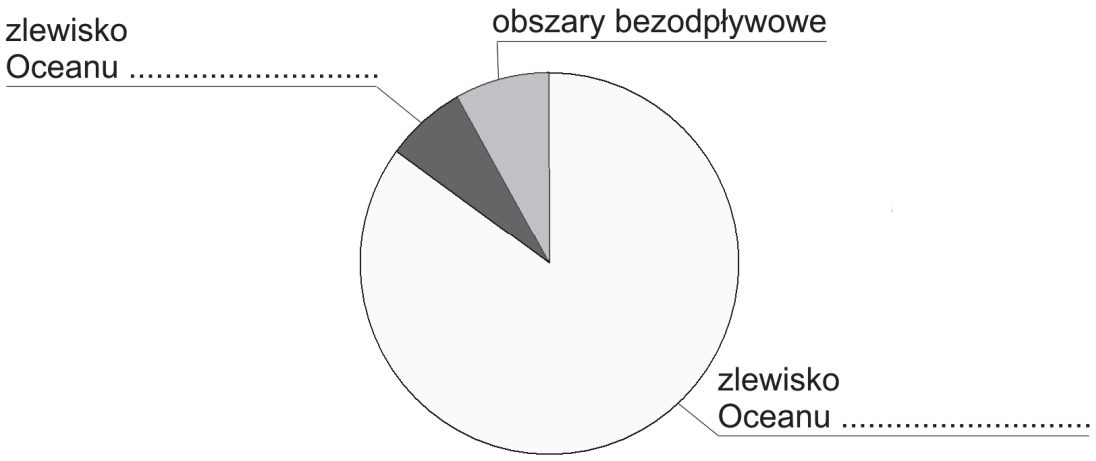
Chmura przedstawiona na fotografii jest charakterystyczna dla zachmurzenia na obszarze

A	Oceanu Atlantyckiego w rejonie koła podbiegunowego północnego,	ponieważ na tym obszarze	1.	w ciągu dnia intensywne nagrzewanie podłoża promieniami słonecznymi sprzyja powstawaniu silnych prądów wstępujących.
B	Ameryki Południowej w rejonie równika,		2.	rozbudowuje się w ciągu roku strefa stałych ośrodków wysokiego ciśnienia atmosferycznego, w których występują silne prądy zstępujące.
C	Oceanu Indyjskiego w rejonie koła podbiegunowego południowego,			

Zadanie 14. (0–2)

Na wykresie przedstawiono udział zlewisk dwóch oceanów i obszarów bezodpływowych w ogólnej powierzchni Ameryki Południowej.

Wpisz w wykropkowane miejsca nazwy dwóch oceanów oraz podaj przyczynę różnego udziału obszaru zlewisk tych oceanów w ogólnej powierzchni Ameryki Południowej.

Na podstawie: J. Puskarz (red.), *Geografia. Encyklopedia szkolna PWN*, Warszawa 2002.

Przyczyna:

.....

.....

.....

.....

.....

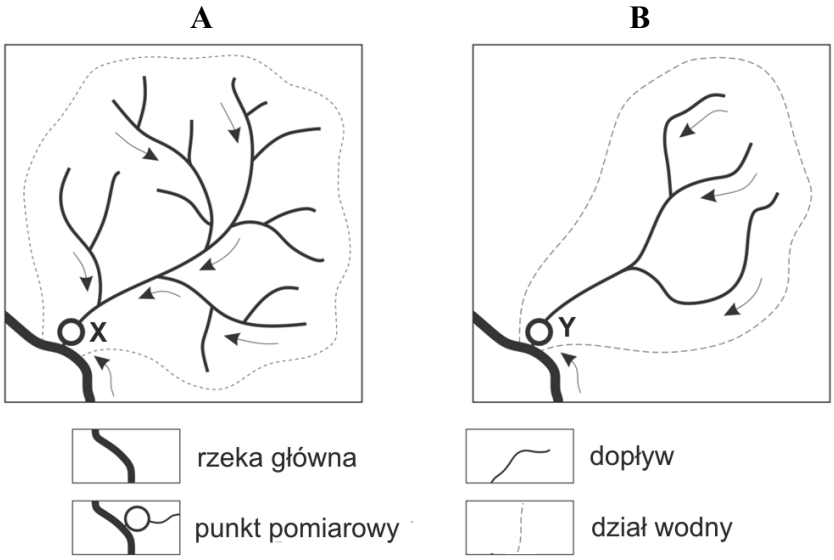
.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Na rysunkach wykonanych w tej samej skali przedstawiono dwa systemy rzeczne (A i B) z zaznaczonymi punktami pomiarowymi wielkości przepływu (X i Y).

Przepływy w punkcie pomiarowym X są większe od przepływów w punkcie pomiarowym Y.

Korzystając z rysunku, podaj dwie przyrodnicze przyczyny różnic w wielkości przepływów w punktach pomiarowych zaznaczonych na rysunku.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 16.

Zadanie wykonaj na podstawie zdjęcia satelitarnego, na którym literami A, B i C oznaczono wybrane obszary (strona II barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 16.1. (0–1)

Wyjaśnij, dlaczego zasolenie wód powierzchniowych zatoki Akaba (A) jest większe niż zasolenie wód powierzchniowych Morza Czerwonego.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

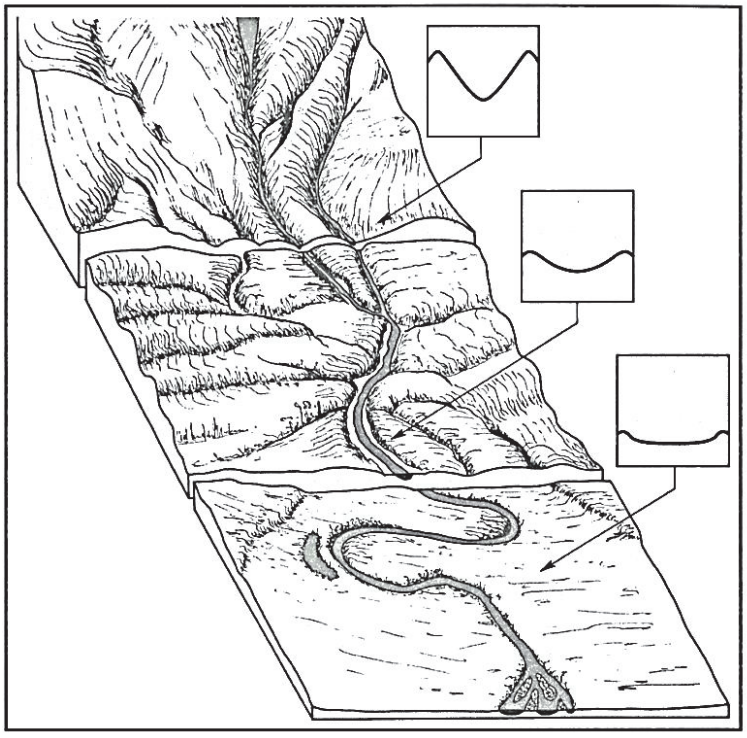
Zadanie 16.2. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje odnoszące się do obszarów oznaczonych literami B i C są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

1.	Obszar B jest położony w południowo-zachodniej Azji.	**P**	**F**
2.	Między obszarami B i C przebiega sztuczny kanał, który łączy dwa morza.	**P**	**F**
3.	Większość powierzchni półwyspu oznaczonego literą C zajmuje pustynia.	**P**	**F**

Zadanie 17. (0–1)

Na blokdiagramie przedstawiono profil podłużny rzeki i przekroje poprzeczne jej koryta w biegu górnym, środkowym i dolnym.

Na podstawie: E. Bajkiewicz-Grabowska, Z. Mikulski, *Hydrologia ogólna*, Warszawa 1999.

Uzupełnij poniższe zdania. Wpisz w wyznaczonych miejscach określenia dobrane z podanych w nawiasach, tak aby zdania informowały o prawidłowościach dotyczących zmian cech elementów środowiska przyrodniczego wraz z biegiem rzeki.

Wraz z biegiem rzeki przepływ wody w rzece (*wzrasta / maleje*) ..... .

Szerokość doliny rzecznej wraz z biegiem rzeki się (*zwiększa / zmniejsza*) ..... .

Zmienia się frakcja ziaren rumoszu skalnego, których średnica wraz z biegiem rzeki jest coraz (*większa / mniejsza*) ..... .

Zadanie 18. (0–1)

Zadanie wykonaj na podstawie fotografii, na których przedstawiono dwa typy wulkanów występujące na Ziemi (strona III barwnego materiału źródłowego).

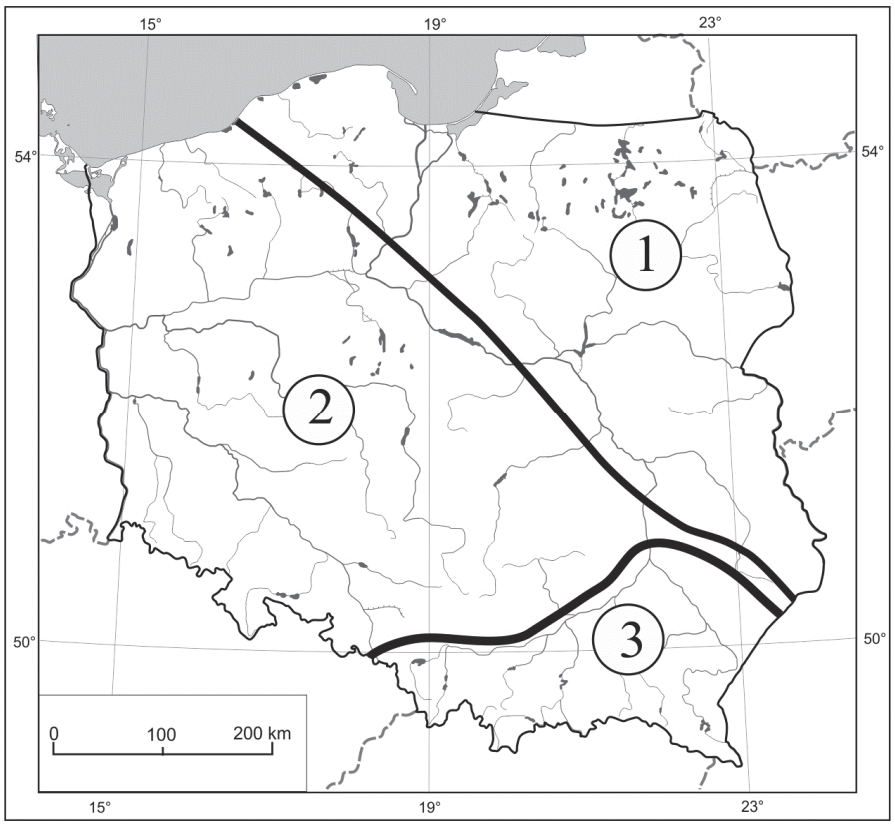
W poniższej tabeli podano wybrane cechy odnoszące się do dwóch różnych typów wulkanów przedstawionych na fotografiach.

Uzupełnij tabelę. Wpisz znak X w odpowiednie komórki, tak aby każda z cech odnosiła się do właściwego wulkanu.

Cecha wulkanu	Popocatépetl	Mauna Loa
Lawa wyrzucana przez wulkan ma małą lepkość i szybko płynie.		
Jednym z głównych produktów wyrzucanych przez wulkan jest materiał piroklastyczny w postaci popiołów i lapilli.		
Powstanie wulkanu wiąże się z występowaniem tzw. plamy gorąca z dala od krawędzi płyt.		

Zadanie 19. (0–1)

Na mapie numerami 1–3 oznaczono główne jednostki tektoniczne Polski.

Na podstawie: *Geograficzny atlas Polski*, Warszawa 2000.

Zaznacz dwie informacje dotyczące jednostki tektonicznej oznaczonej na mapie numerem 2.

A. Obszar położony w południowej części tej jednostki powstał podczas orogenezy alpejskiej.

B. W południowo-zachodniej części tej jednostki tektonicznej znajdują się skały sfałdowane podczas orogenezy hercyńskiej.

C. W skład tej jednostki wchodzą m.in. monoklina przedsudecka i niecka miechowska.

D. Na prekambryjskim podłożu krystalicznym poziomo zalegają skały osadowe młodszych er geologicznych.

Zadanie 20.1. (0–2)

Uzupełnij tabelę. Przyporządkuj do podanych w tabeli opisów właściwe regiony geograficzne Polski, wybrane z podanych.

Góry Świętokrzyskie Karkonosze Pieniny Bieszczady Tatry

Opis regionu		Region
A.	Pasmo o budowie zrębowej, które ma trzon składający się z granitów. Najwyższy szczyt wznosi się nad pozostałością paleogeńskiej (trzeciorzędowej) powierzchni zrównania. Występują tu cyrki lodowcowe i moreny, które są skutkiem przeobrażeń dokonanych przez lokalne zlodowacenia.	
B.	Łańcuch górski zbudowany z granitowego trzonu i płaszczowin. Wyrazista rzeźba polodowcowa podobna jest do alpejskiej. W zachodniej części gór wietrzejące wapienie i dolomity tworzą ostańce i inne formy skalne.	
C.	Zwarte pasmo wzniesień. Znane z masywnych bloków wapiennych i głębokiego rozcięcia dokonanego przez górską rzekę, która tworzy kilka malowniczych zakrętów, a wysokość względna urwistych ścian skalnych wynosi od 300 do 500 m.	

Zadanie 20.2. (0–2)

Na podstawie informacji zawartych w opisach regionów w zadaniu 20.1. oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

1.	W regionie A występują moreny zbudowane ze skał osadowych okruchowych.	**P**	**F**
2.	Ostańce występujące w zachodniej części regionu B oraz w regionie C powstały wskutek wietrzenia fizycznego.	**P**	**F**
3.	Z opisów wynika, że trzony pasm górskich A i B zbudowane są ze skał magmowych wylewnych.	**P**	**F**
4.	Płaszczowinowa budowa części łańcucha górskiego B wskazuje, że w budowie tektonicznej tego regionu występują uskoki i zręby.	**P**	**F**

Zadanie 21. (0–2)

Wpisz pod każdym z opisów trzech typów gleb strefowych, występujących w strefie klimatów umiarkowanych, nazwę typu gleby, której dany opis dotyczy.

A. Występuje w klimacie kontynentalnym umiarkowanie suchym, pod roślinnością stepów, głównie na utworach lessowych.

.....

B. Powstaje w strefie umiarkowanej ciepłej pod lasami liściastymi i mieszanymi. Ma odczyn słabo kwaśny lub obojętny.

.....

C. Wykształcona na piaskach i żwirach, głównie pod lasami iglastymi. Ma cienki poziom próchniczny i charakteryzuje się znacznym zakwaszeniem. Są dla niej charakterystyczne poziomy wymywania i wmywania.

.....

Zadanie 22. (0–2)

Na mapie oznaczono numerami od 1 do 4 wybrane państwa, w których języki urzędowe należą do różnych grup.

Na podstawie: www.d-maps.com

Uzupełnij tabelę. Wpisz w każdym wierszu numer, którym oznaczono na mapie państwo należące do podanej grupy językowej, oraz podaj jego nazwę.

Grupa językowa	Numer na mapie	Nazwa państwa
germańska		
romańska		
słowiańska		

Zadanie 23. (0–2)

W tabeli przedstawiono strukturę ludności według grup wiekowych w województwach świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim w 2014 roku.

Województwo	Ludność w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
	w % ogółu ludności		
świętokrzyskie	17,0	62,6	20,4
warmińsko-mazurskie	18,8	64,2	17,0

Na podstawie: *Regiony Polski*, Warszawa 2015.

Podaj dwie cechy struktury demograficznej województwa warmińsko-mazurskiego wskazujące, że ta struktura jest korzystniejsza dla rozwoju społeczno-gospodarczego niż w województwie świętokrzyskim. Uzasadnij, że podane cechy na to wskazują.

Cecha:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Cecha:

.....

Uzasadnienie:

.....

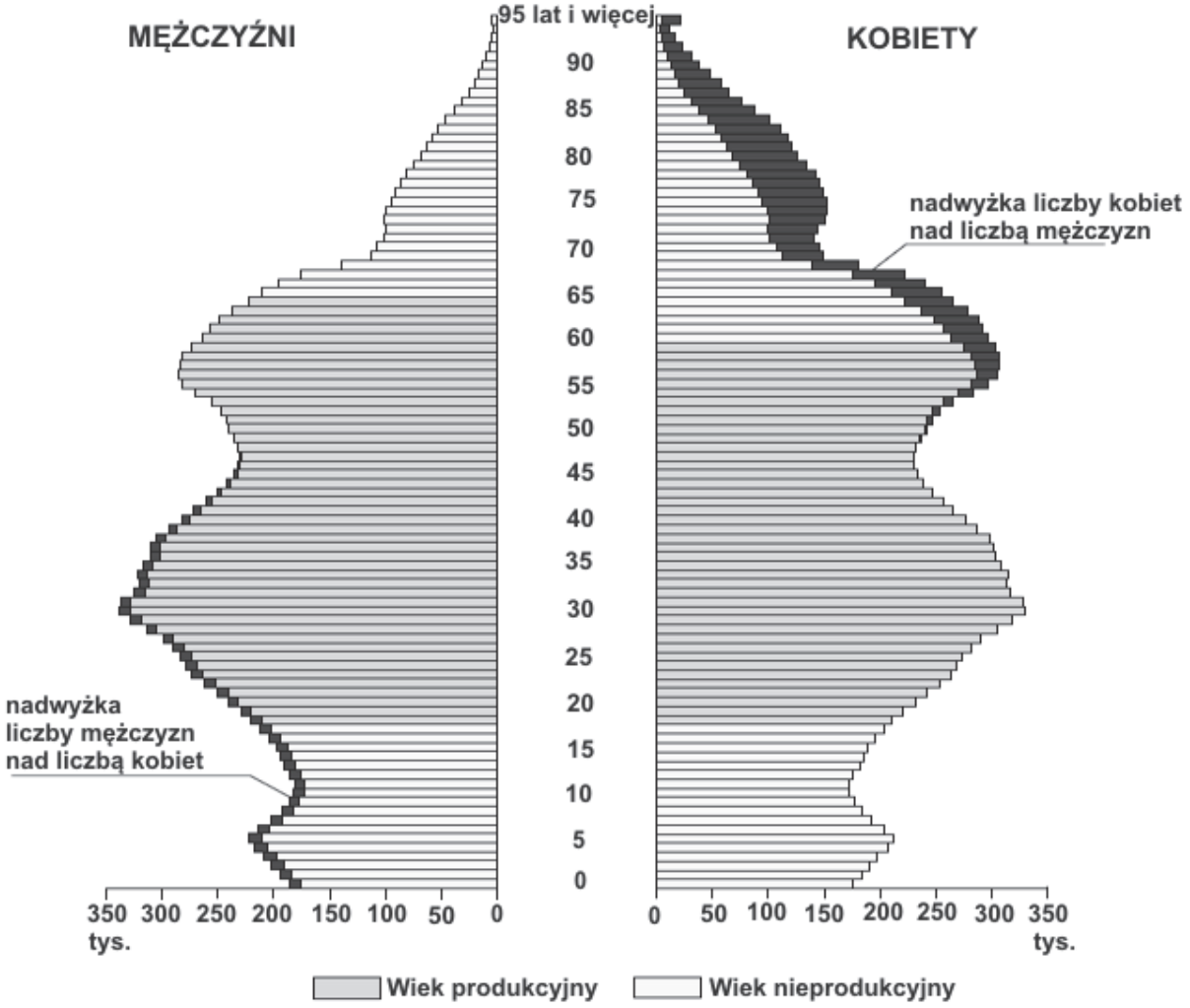
.....

.....

.....

Zadanie 24. (0–1)

Na wykresie przedstawiono strukturę wieku i płci ludności Polski w 2014 roku.

Na podstawie: *Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2014 r. Stan w dniu 31 XII.*

Korzystając z wykresu, uzasadnij, że w Polsce po 2010 r. występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa.

.....

.....

.....

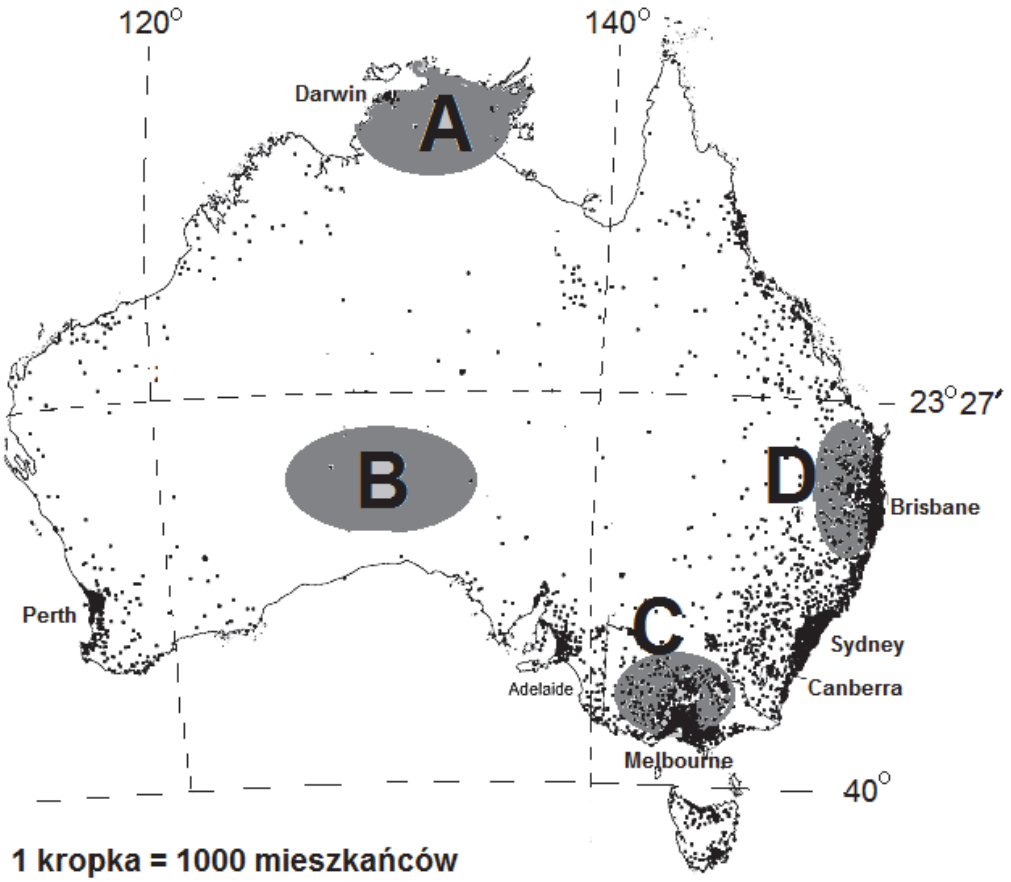
.....

.....

.....

Zadanie 25. (0–2)

Na mapie Australii literami A–D zaznaczono regiony różniące się liczbą mieszkańców.

Na podstawie: www.bicycleperth.blogspot.com

Przyporządkuj każdemu z zaznaczonych na mapie regionów A–D po jednym geograficznym czynniku decydującym o zaludnieniu danego regionu. Wpisz odpowiednią cyfrę obok litery oznaczającej region na mapie.

1. Występowanie bardzo wysokich temperatur powietrza i bardzo skąpych opadów atmosferycznych.
2. Występowanie od grudnia do lutego bardzo wysokich temperatur powietrza wraz z obfitymi opadami atmosferycznymi.
3. Występowanie zasobnych złóż węgla kamiennego.
4. Występowanie klimatu podzwrotnikowego morskiego o dużym komforcie klimatycznym dla człowieka.
5. Oddziaływanie zimnego prądu morskiego łagodzącego wysokie temperatury powietrza.

A. ..... B. ..... C. ..... D. .....

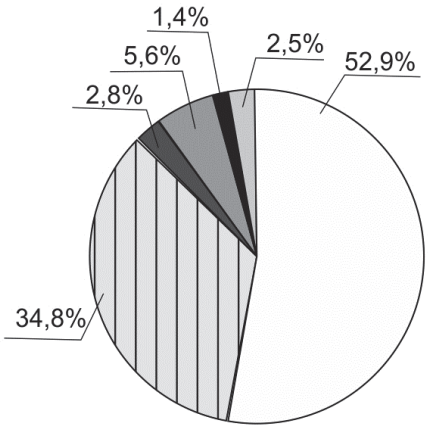
Zadanie 26. (0–1)

Na mapie oznaczono rozmieszczenie elektrowni cieplnych wykorzystujących jeden z surowców energetycznych.

Na podstawie: *Geograficzny atlas Polski*, Warszawa 2000.

Na wykresie przedstawiono strukturę wytwarzania energii elektrycznej w Polsce w 2012 roku według różnych źródeł energii.

Na podstawie: www.pse.pl

Podaj nazwę surowca energetycznego wykorzystywanego w elektrowniach zaznaczonych na mapie oraz udział tego surowca w wytwarzaniu energii elektrycznej w Polsce w 2012 roku.

Nazwa surowca .....

Udział w wytwarzaniu energii ..... %

Zadanie 27. (0–1)

W tabeli przedstawiono produkcję energii elektrycznej w mln kWh w wybranych państwach w latach 2010–2013.

Państwo	Produkcja energii elektrycznej w mln kWh			
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Chiny	4 207 160	4 713 019	4 771 296	5 168 760
Niemcy	628 896	608 665	466 584	462 540

Na podstawie: www.stat.gov.pl

Uzasadnij, dlaczego w Niemczech i Chinach występują odmienne tendencje w produkcji energii elektrycznej.

.....

.....

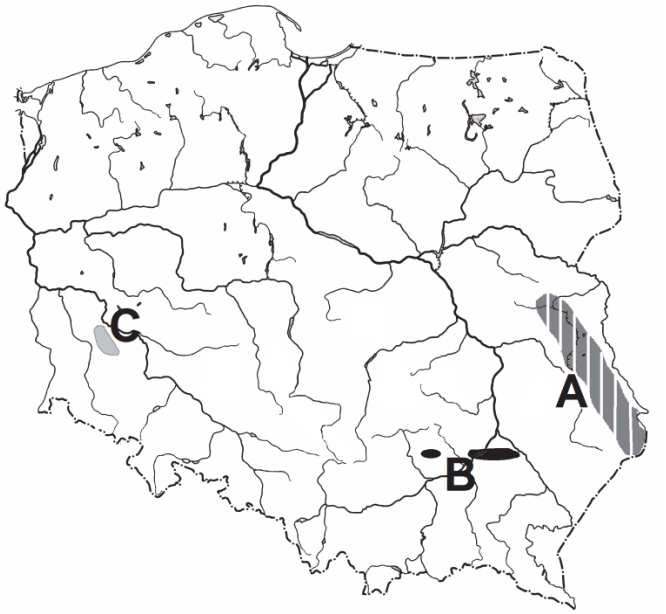
.....

.....

.....

Zadanie 28. (0–1)

Na mapie zaznaczono wybrane obszary występowania trzech surowców mineralnych Polski, w tym surowca chemicznego, którego eksploatację w kraju w końcu XX w. znacznie ograniczono.

Na podstawie: *Atlas geograficzny Polski*, Warszawa 2003.

Podaj nazwę surowca chemicznego, którego eksploatacja w końcu XX wieku w Polsce znacznie spadła. Podaj literę, którą oznaczano obszary występowania tego surowca. Przedstaw główną przyczynę zmniejszenia eksploatacji tego surowca.

Nazwa surowca ..... Obszar występowania – litera na mapie .....

Przyczyna zmniejszenia eksploatacji:

.....

.....

Zadanie 29.

W tabeli przedstawiono dynamikę produkcji sprzedanej wybranych towarów przemysłowych w Polsce w latach 2005–2014.

Sekcje i działy	Wartość produkcji sprzedanej: rok 2005 = 100
ogółem	146,4
wydobycie węgla kamiennego	87,8
produkcja odzieży	93,6
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	179,3
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	296,0

Na podstawie: *Rocznik Statystyczny RP 2015*, Warszawa 2015.

Zadanie 29.1. (0–1)

Zapisz wniosek dotyczący dynamiki produkcji sprzedanej tradycyjnych i nowoczesnych działów przemysłu w Polsce w latach 2005–2014.

.....

.....

Zadanie 29.2. (0–1)

Oceń, podając dwa argumenty, zmiany wartości produkcji sprzedanej wyrobów przemysłowych przedstawionych w tabeli dla gospodarki Polski.

Ocena (*korzystna / niekorzystna*) .....

Argumenty:

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 29.3. (0–2)

Wymień dwie cechy przemysłu wysokich technologii, które są korzystne dla gospodarki, oraz dwie bariery rozwoju tego przemysłu.

Cechy korzystne:

1. .....

.....

2. .....

.....

Bariery rozwoju:

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 30. (0–1)

W tabeli przedstawiono dane dla czterech państw różniących się liczbą ludności i należących w 2014 roku do największych eksporterów i importerów w Europie Zachodniej.

Państwo	Eksport w mld USD	Import w mld USD
Niemcy	1505,5	1217,9
Holandia	574,2	507,0
Francja	567,0	660,9
Wielka Brytania	477,9	663,7

Na podstawie: *Rocznik Statystyczny RP 2015*, Warszawa 2015.

Podaj nazwę państwa, które spośród podanych w tabeli osiągnęło w 2014 roku największą wartość obrotów w handlu zagranicznym na 1 mieszkańca.

.....

Zadanie 31. (0–2)

Zadanie wykonaj na podstawie mapy, na której przedstawiono zróżnicowanie liczby i struktury udzielonych noclegów w obiektach noclegowych w poszczególnych województwach w Polsce w 2013 roku (strona III barwnego materiału źródłowego).

Wyjaśnij, dlaczego dwa województwa o największej liczbie udzielonych noclegów ogółem różnią się odsetkiem udzielonych noclegów w lipcu i sierpniu w stosunku do całego roku. W wyjaśnieniu posłuż się nazwami tych województw oraz odnieś się do ich przyrodniczych walorów turystycznych.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 32.

Zadanie wykonaj na podstawie map, na których przedstawiono zróżnicowanie dochodu narodowego brutto (DNB) na 1 mieszkańca oraz zróżnicowanie wskaźnika rozwoju społecznego (HDI) państw w 2013 r. (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 32.1. (0–2)

Poniżej podano charakterystyczne cechy odnoszące się do trzech państw: Botswany, Gabonu i Algierii, najbogatszych w Afryce pod względem wartości dochodu narodowego brutto (DNB) na 1 mieszkańca.

1. W 2013 r. to państwo uzyskało z tej trójki największy wskaźnik HDI.
2. Większą część kraju zajmuje bezodpływowa kotlina Kalahari, co ogranicza rozwój rolnictwa. Na wielkość DNB wpływ mają duże zyski, które przynosi górnictwo, głównie diamentów.
3. W kraju panuje klimat zwrotnikowy suchy z porą gorącą od października do marca, co przyczynia się do niedoborów wody i nie sprzyja rozwojowi rolnictwa.
4. Na wielkość DNB na 1 mieszkańca wpływa eksport ropy naftowej i gazu ziemnego. Rolnictwo rozwinięte jest głównie w północnej części kraju, a na pozostałym obszarze jego rozwój ogranicza pustynny klimat.
5. Większość powierzchni kraju stanowią lasy, a leśnictwo, po sektorze wydobycia ropy naftowej, jest najważniejszym sektorem eksportowym gospodarki.
6. Większą część kraju zajmuje sawanna, a uprawa kawy oraz górnictwo i hutnictwo miedzi są głównymi źródłami dochodów budżetu państwa.

Wpisz obok nazwy każdego z państw numery, którymi oznaczono cechy odnoszące się do niego.

Algieria ....., ... Botswana ....., ... Gabon .....

Zadanie 32.2. (0–1)

Pod względem wielkości wskaźnika rozwoju społecznego (HDI) w Afryce szczególnie wyróżniają się państwa położone w strefie Sahelu.

Uzasadnij, że środowisko przyrodnicze państw afrykańskich położonych w regionie Sahelu wywiera wpływ na jedną ze składowych HDI – średnią długość życia.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 33. (0–1)

Na fotografii przedstawiono pola ryżowe na Bali (Indonezja).

www.swulinski.com

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Dla obszaru przedstawionego na fotografii charakterystyczne jest rolnictwo typu

A. intensywnego pracochłonnego.

B. ekstensywnego pracochłonnego.

C. intensywnego kapitałochłonnego.

D. ekstensywnego kapitałochłonnego.

Zadanie 34. (0–1)

W tabeli podano dane (w %) dotyczące struktury użytków rolnych w Polsce w 1960 roku.

Wyszczególnienie		1960	2011
użytki rolne		65,1	
w tym:	grunty orne	51,0	
	łąki i pastwiska	13,3	
	sady	0,8	

Na podstawie: J. Kądziołka, K. Kocimowski, E. Wołonciej, *Świat w liczbach 2013*, Warszawa 2013.

Uzupełnij tabelę. Wstaw znak „+”, jeśli udział danej formy użytkowania ziemi wzrósł w 2011 roku w stosunku do 1960 roku, lub znak „–”, jeśli jej udział się zmniejszył.

Zadanie 35.

Wody Morza Martwego obniżają się co roku o 70–80 centymetrów, w związku z czym powierzchnia tego akwenu zmniejsza się co roku średnio o około 5 km^2, pomimo dopływu wody z rzeki Jordan. Izrael i Jordania podjęły współpracę w celu budowy kanału zasilającego Morze Martwe wodą z Morza Czerwonego.

Zadanie 35.1. (0–1)

Utwórz model przyczynowo-skutkowy, przedstawiający zmiany w rejonie Morza Martwego spowodowane warunkami przyrodniczymi i działalnością człowieka oraz ich skutki. Do schematu wpisz litery, którymi oznaczono odpowiednie sformułowania, wybrane spośród podanych poniżej.

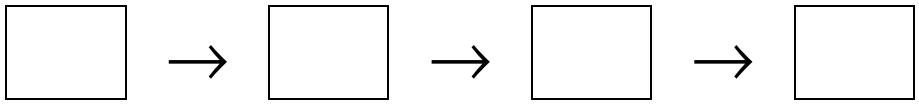
A. Zmniejszenie ruchu turystycznego.

B. Wzrost liczby ludności w tym regionie.

C. Obniżenie poziomu wody w Morzu Martwym.

D. Położenie na obszarze o dodatnim bilansie wodnym.

E. Wzrost poboru wody z rzeki Jordan na potrzeby gospodarstw domowych, rolnictwa i przemysłu.

Zadanie 35.2. (0–1)

Podaj dwa problemy przyrodnicze lub społeczno-gospodarcze, jakie może spowodować budowa kanału pomiędzy Morzem Czerwonym a Morzem Martwym.

1. .....

.....

.....

.....

2. .....

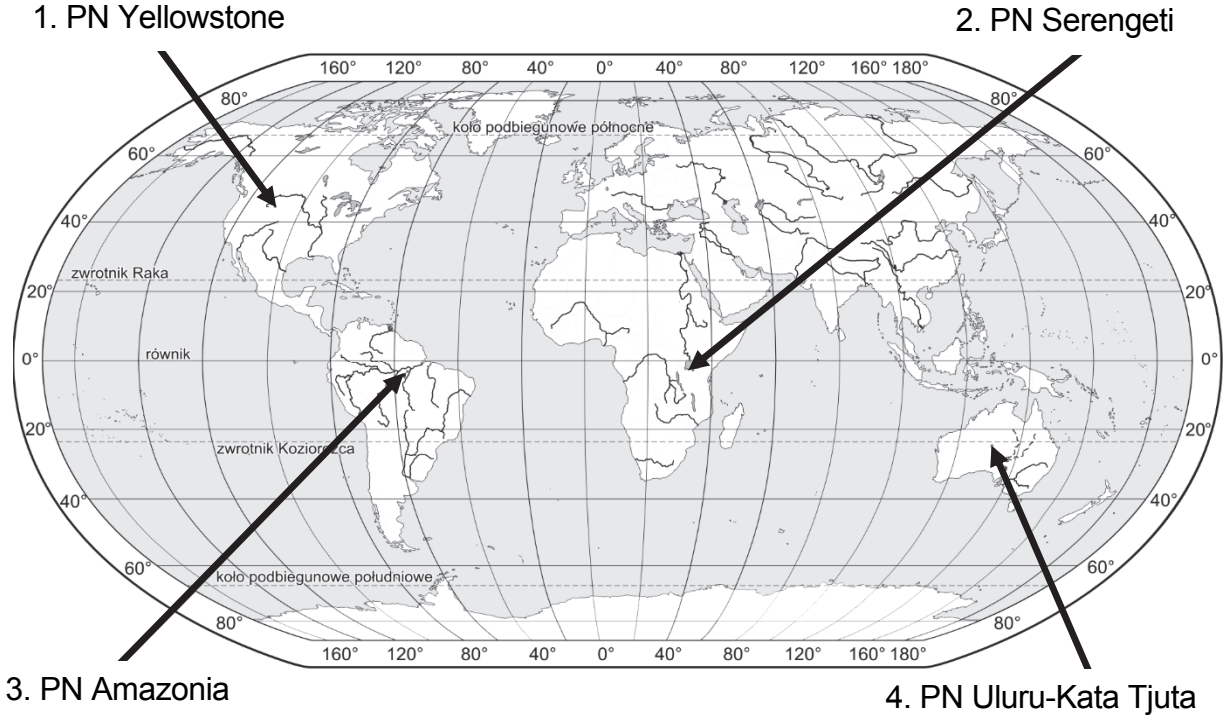
.....

.....

.....

Zadanie 36. (0–2)

Na mapie świata wskazano miejsca znajdujące się na obszarach czterech parków narodowych, położonych w obszarach ważnych dla miejscowej ludności, której historia i kultura rozwijała się jeszcze przed epoką wielkich odkryć geograficznych i do dziś zachowuje odmienność.

Na podstawie: *Atlas świata dla szkół ponadgimnazjalnych*, Warszawa 2013.

Przyporządkuj opisom obszary parków narodowych wybrane spośród zaznaczonych na mapie oraz nazwy zamieszkujących je grup etnicznych wybrane z podanych poniżej.

A. Aborygeni B. Indianie C. Lapończycy D. Masajowie

Opis grupy etnicznej	Nazwa parku narodowego (wpisz numer)	Grupa etniczna (wpisz literę)
Ludność mongoloidalna zajmująca się myślistwem i zbieractwem, z czasem zaczęła uprawiać maniok, kukurydzę, paprykę i banany. Wiele osób do dziś żyje zgodnie z pradawną tradycją; domy wykonują z drewnianych pali pokrytych liśćmi palmowymi.		
Ludność negroidalna przybyła na kontynent kilkadziesiąt tysięcy lat temu. Pierwotnie koczownicza, obecnie żyje głównie w rezerwatach. Część z nich kultywuje tradycje przodków, inni włączyli się w rozwój społeczeństwa – zostali rolnikami, zamieszkują też strefy podmiejskie, gdzie trudnią się rzemiosłem.		
Ludność negroidalna, której większość kontynuuje tradycje gospodarki koczowniczej, korzystając z zasobów sawanny lub buszu. Tubylcy zajmują się chowem bydła, które stanowi główne źródło pożywienia i utrzymania. O bogactwie rodziny świadczy liczebność dzieci, ale i stad bydła.		

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***